

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/2/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2719200879
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2719200879.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a Mgr. Lucia Mizerová, vo veci starostlivosti o mal. dieťa: X. I., nar. XX.XX.XXXX dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, dieťa rodičov matka: T. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. X. XX, XXX XX L. a otec: H. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XX. I. XXXX, XXX XX I., Česká republika, o návrhu matky na zvýšenie výživného na maloleté dieťa, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Skalica, č. k. 7P/65/2019 - 78 zo dňa 31. októbra 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu I. inštancie sa ruší a vec sa mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd I. inštancie zvýšil výživné otcovi na mal. X. zo sumy 33,19 eur na sumu 52 eur mesačne s účinnosťou od 18.6.2019, ktoré je splatné k rukám matky vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred od právoplatnosti tohto rozsudku. Nedoplatok na zročnom výžinom za obdobie od 18.6.2019 do 31.10.2019 v sume 83 eur, súd povolil otcovi splácať v splátkach po 10 eur mesačne spolu s bežným výživným k rukám matky počínajúc právoplatnosťou tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Súd I. inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na ust. § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 77ods. 1, § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Uviedol, že vykonal porovnanie okolností dôležitých pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho ako i nového rozhodovania na základe vykonaného dokazovania. Samotná zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená subjektívnymi okolnosťami na strane povinného, či oprávneného alebo objektívne, napr. vývojom životných nákladov. V zmysle valorizačnej klauzuly obsiahnutej v § 78 ods. 3 Zákona o rodine už vývoj životných nákladov je objektívnou okolnosťou, ktorá sama osebe môže odôvodniť zmenu výšky výživného.

3. Súd skúmal zmenu pomerov, ktorá nastala za cca 12 rokov, ktoré uplynuli od poslednej úpravy výživného na strane maloletého X. i na strane rodičov, lebo vtedy sa naposledy zisťovali pomery rodičov. Súd zistil, že u X. došlo k podstatnej zmene pomerov v tom, že úmerne veku vyrástol, navštevoval materskú škôlku, navštevuje (v čase rozhodnutia súdu) už 9. ročník ZŠ, zvýšili sa výdavky na jeho ošatenie, stravu a hygienu, v škole sa stravuje. S prípravou na strednú školu sú zvýšené výdavky na povinné učebnice, školské pomôcky, exkurzie i povinné zaplatenie ZRPŠ, ktoré sa platí každý rok. Nemá zdravotné problémy. Navštevuje neplatené krúžky florbalu a futbalu, s čím má výdavky len na cestovanie na tréningy do obce U..

4. Ani jeden z rodičov dieťaťa svoj osobný stav nezmenil. Matka dieťaťa nemá inú vyživovaciu povinnosť, otec má vyživovaciu povinnosť ešte k mal. O., nar. XX.X.XXXX, žiakovi 1. ročníka ZŠ, na ktorého zasiela výživné.

5. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že u oboch rodičov došlo k zmene pomerov oproti roku 2007 nielen v zmene výšky príjmu, ale otcovi vznikla aj ďalšia vyživovacia povinnosť. Matke sa zvýšil príjem z 11 000 Sk na 16 033 Kč (628 eur). Otcovi sa príjem zvýšil z 13 800 Sk na sumu 13 350 Kč (522,65 eur). Súd mal v konaní preukázané, že otec bol dlhodobo nezamestnaný, v súčasnosti pracuje len na dohodu, podľa vyjadrenia matky má len základné vzdelanie, preto súd aj vychádzal len z minimálnej mzdy v Českej republike, kde sa otec dlhodobo zdržiava, brigádnicke pracuje. Táto minimálna mzda je na rok 2019 určená vo výške 13 350 Kč (522,65 eur). Došlo k podstatnej zmene pomerov aj u maloletého, ktorý je o 10 rokov starší a sú podstatne zvýšené výdavky na jeho stravovanie, hygienu, ošatenie a vzdelávanie, krúžky.

6. Na základe týchto skutočností súd dospel k záveru, že je tu dôvod na zvýšenie výživného otcovi. V ustálenej súdnej praxi ohľadom určovania výživného je zaužívané, že výživné sa určuje pri žiakovi základnej školy v rozmedzí cca 20 % z príjmu otca deleno počet detí, ku ktorým má zákonnú vyživovaciu povinnosť. Súd postupoval týmto myšlienkovým pochodom a zistil, že 20 % z čistej mesačnej mzdy otca je 104,53 eur (20 % z 522,65 eur). Súd prihliadal aj na to, že otec na mal. X. ničím navyše neprispieva, nestretávajú sa, otec o syna záujem neprejavuje a má dokonca nedoplatok na výživnom. Čiže výživné 104,53 eur je na dve deti a po vydelení dvomi súd dospel k výživnému na mal. X. v sume 52,265, zaokrúhlene 52 eur mesačne. Navrhovateľka žiadala zvýšiť výživné na 150 eur, pričom vzhľadom na reálne možnosti a schopnosti otca mohol súd určiť výživné v súčasnosti len vo výške 52 eur. Súd prihliadal aj na to, že naposledy sa rozhodovalo o výške výživného pred 12 rokmi, nebolo zvyšované ani po nástupe dieťaťa na základnú školu. Súd zvýšil výživné od 18.6.2019, kedy bol podaný návrh a žiadala to tak i matka dieťaťa v konaní. Z týchto dôvodov aj zvýšil výživné na sumu 52 eur a takto určené výživné nehodnotí ako primerané veku a odôvodneným potrebám plnoletého dieťaťa, avšak obligatórne bral do úvahy možnosti a schopnosti rodičov. Obaja rodičia si musia uvedomiť, že dieťa má znášať životnú úroveň svojich rodičov a podľa toho súd určuje i výživné.

7. Nakoľko súd zvýšil výživné otca od 18.6.2019, súd vyčíslil otcovi nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 18.6.2019 do 31.10.2019 v sume 83 eur. Nedoplatok bol vyčíslený za obdobie do 31.10.2019 z dôvodu, že rozhodoval 31.10.2019, t.j. po 15. dni v mesiaci. (K sume 83 eur dospel tak, že vychádzal z toho, že otec by mal riadne mesačne platiť výživné 33,19 eur a tak dopočítal mesačne rozdiel 52-33,19, t.j. 18,81 eur. T.j. za mesiace júl 2019 až október 2019 = 4 x 18,81 eur + za obdobie 18.6.2019-30.6.2019 v sume 22,53 eur mínus pomerná časť z pôvodne určeného výživného obdobia 1.6.-17.6.2019 (t.j. 18,80 eur). T.j. (4 x 18,81) + (22,53 - /33,19 - 18,80/). Spolu ide o sumu 83,38, zaokrúhlene 83 eur). Pokiaľ otec bežné výživné neplatí, je už na matke zrealizovať úkony na jeho vymáhanie súdnou cestou. Nedoplatok na zročnom výživnom súd povolil otcovi splácať mesačne po 10 eur mesačne vychádzajúc z praxe povoliť dlh splácať najviac po dobu 36 mesiacov, ale berúc v podtaz fakt, že v čase rozhodovania súdu otec neplatí žiadne výživné. Súd povolil dlh splácať z dôvodu, lebo v prvom rade je nutné platiť si bežné výživné.

8. O trovách konania rozhodol súd v zmysle § 52 CMP veta prvá, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

9. Proti rozsudku súdu I. inštancie podala odvolanie matka maloletého. Uviedla, že vyhlásenie otca jej syna H. H., nar. XX.XX.XXXX bolo len písomné a neúplné. Otec uviedol, že má ešte jednu vyživovaciu povinnosť, ale sumu neuviedol. Ďalej uviedol, že ako trestaný má problém nájsť si prácu a má exekúcie. Ale za tieto skutočnosti si môže len sám svojím vyčítaním. Preto nevie, prečo by tým mal trpieť jej syn. O syna nemá žiadny záujem a ani ho nenavštevuje. Nakoľko suma 33,19 eur bola určená Okresným súdom Senica č. k. 8P/117/2005-68 v roku 2007, pomery a potreby jej syna sa výrazne zmenili, pretože od vtedy uplynulo už 12 rokov. Došlo k podstatnej zmene, zvýšili sa výdavky na jeho ošatenie, štúdium, výchovu a opateru. Navštevuje už 9. ročník ZŠ a tým sa teda znova zvýšili výdavky s prípravou na strednú školu ako sú povinné učebnice, školské pomôcky exkurzie i povinné platenie ZRPŠ, ktoré platí každý rok. Preto navrhuje súdu, aby zmenil rozsudok Okresného súdu Skalica tak, aby bolo zvýšené výživné zo sumy 33,19 eur na sumu 150 eur.

10. Kolízny opatrovník a otec sa k doručenému odvolaniu nevyjadrili.

11. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom I. inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP, § 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné, v dôsledku čoho je namieste rozsudok súdu I. inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

13. Podľa § 34 CMP ustanovenia Civilného sporového poriadku o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany a koncentrácie konania sa v konaniach podľa tohto zákona nepoužívajú.

14. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

15. Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

16. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

17. Predmetom konania na súde I. inštancie bola zmena výživného (zvýšenie) na maloleté dieťa.

18. Odvolacia argumentácia matky je založená na tvrdení o nedostatočne zistenom skutkovom stave veci v dôsledku čoho závery súdu považuje za nesprávne. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku ako aj postupu súdu, ktorý rozhodnutiu predchádzal dospel k záveru, že odvolacie námietky matky sú dôvodné.

19. Ako vyplýva z ust. § 111 a nasl. CMP, konanie o zmene výživného patrí medzi mimosporové nenávrhové konania patriace do oblasti starostlivosti súdu o maloleté dieťa. V zmysle ustanovenia § 78 Zákona o rodine v spojení s ustanovením 121 CMP predstavuje práve zmena pomerov hmotno-právnu podmienku pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom. Zmena pomerov musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne a to okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne, vývojom životných nákladov.

20. Podstatná zmena pomerov musí byť v súdnom konaní dostatočne preukázaná, takže súd musí preto podrobne skúmať pomery na strane účastníkov v čase pôvodného rozhodnutia o výživnom a porovnať ich s aktuálnymi pomermi. Povinnosťou súdu v konaní o zvýšenie alebo zníženie výživného je predovšetkým podrobne porovnať zmenu odôvodnených potrieb na strane dieťaťa vo vzťahu k primeranosti určeného výživného, životnej úrovne rodičov s poukazom na vek, zdravotný stav, schopnosť starať sa o seba, pravidelné, ako aj náhodné výdavky dieťaťa v súvislosti so školskou dochádzkou, zdravotnou starostlivosťou, ako aj jeho kultúrnymi, športovými a inými voľnočasovými aktivitami. Rovnako na strane povinných osôb súd musí porovnávať a preukazovať ich aktuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery za účelom ich porovnania s pomermi v čase posledného rozhodovania, aby mohol dospieť k záveru buď o podstatnej zmene pomerov, prípadne k záveru, že k zmene pomerov nedošlo a to v súvislosti s príjmami rodičov dieťaťa, počtom ich vyživovacích povinností, osobných a materiálnych pomerov v nadväznosti na vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, vedomosti, pracovné skúsenosti, ako aj situáciu na trhu práce a podobne. Majetkové pomery treba posudzovať komplexne, nakoľko zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu a jednak jeho životný štandard, ktorým sa prezentuje navonok.

21. Pri zmene pomerov je nutné prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré majú podstatný vplyv na posúdenie výšky vyživovacej povinnosti a ktoré sa závažnejším spôsobom prejavili v pomeroch účastníkov konania v porovnaní s ich pomermi v čase poslednej úpravy. Preto aj dokazovanie súdu sa musí starostlivo orientovať na to, či došlo k zmene pomerov, t. j. musia byť spoľahlivo zistené okolnosti rozhodujúce pre pôvodne stanovené výživné a okolnosti rozhodujúce pre stanovenie výživného v čase, keď sa rozhoduje o novej úprave. Dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti rodičov je len taká zmena okolností, za ktorých bolo doteraz výživné určené.

22. V preskúmvanej veci sa súd I. inštancie týmto dôsledne neriadil. Matka sa domáha zvýšenia výživného na mal. X., ktoré bolo naposledy určené rozsudkom Okresného súdu Senica č. k. 8P 117/2005-68 zo dňa 25. júna 2007, preto bol súd I. inštancie povinný porovnať pomery účastníkov v čase tohto ostatného rozhodovania s ich súčasnými pomermi, čo však náležitým spôsobom neurobil. U otca maloletého vychádzal iba z ním predloženej Dohody o provedení práce z 11.10.2019, a ním tvrdených skutočností vo vyjadrení (č. l. 64), avšak z ktorého nie sú dostatočne zistené majetkové a sociálne pomery otca maloletého. Otec uviedol, že má ešte jednu vyživovaciu povinnosť, avšak z daného vyjadrenia nie je možné zistiť v akej výške prispieva na syna O. H., nar. XX.X.XXXX, či tak robí dobrovoľne resp. na základe rozhodnutia súdu. Aj keď otec mal. tvrdí, že má problém sa zamestnať z dôvodu toho, že bol trestne stíhaný, neďá sa z vyjadrenia vyvodíť, či s niekym žije v domácnosti, aké má náklady a ďalšie skutočnosti potrebné na rozhodnutie vo veci. Súd I. inštancie síce porovnával pomery rodičov pokiaľ ide o ich príjmy, avšak bližšie majetkové a sociálne pomery rodičov neskúmal a ani neporovnával. Zdôvodnenie konkrétnej výšky výživného (v tomto prípade 52 eur), ktorá podľa názoru okresného súdu aj v súčasnosti zodpovedá zákonným kritériám pre určenie primeranosti vyživovacej povinnosti rodiča, musí vychádzať z konkrétnych skutkových okolností a byť založené na hodnotiacich úvahách súdu ohľadom zistených schopností, možností a majetkových pomerov rodičov dieťaťa (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine) ako aj ohľadom odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa ako oprávneného (§ 62, § 75 Zákona o rodine). Na to, aby súd mohol hodnotiace úsudky v tomto smere vysloviť, musí mať dostatočne zistený skutočný stav vecí.

23. Odvolací súd po preskúmaní spisového materiálu tak dospel k záveru, že vykonané dokazovanie týkajúce sa aktuálnych pomerov účastníkov konania bolo nedostatočné, a jednak pokiaľ súd skúmal iba súčasné pomery účastníkov, tieto nemal s čím porovnávať, pretože nezisťoval aké pomery účastníkov boli v čase rozhodovania vo veci sp. zn. 8P/117/2005. Aj keď pokiaľ ide o maloleté dieťa zisťoval jeho odôvodnené potreby v dostatočnej miere a vedel porovnať zmenu pomerov na jeho strane, nemohol vedieť, či, ako a z akých dôvodov sa zmenila životná úroveň rodičov a v akej sume sú schopní podieľať sa na výžive maloletého.

24. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd považoval napadnutý rozsudok za predčasný, keď súd I. inštancie síce aplikoval správnu normu, nesprávne ju ale interpretoval, vyvodil nesprávne právne závery, v dôsledku čoho nevykonal dostatočné dokazovanie. Preto odvolací súd rozsudok za použitia ustanovenia § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec vrátil súdu I. inštancie na ďalšie konanie, v ktorom okresný súd vec znova prejedná, dôsledne porovná pomery v čase pôvodného rozhodovania súdu o výživnom s aktuálne zistenými pomermi, doplní dokazovanie ohľadom majetkových pomerov a životnej úrovne oboch rodičov, (u otca napr. súd vôbec neskúmal, s kým žije v spoločnej domácnosti a kde, aké má náklady na domácnosť, v akej výške prispieva na výživu druhého syna, akým spôsobom sa snaží nájsť si prácu a pod.), pričom dôsledne prihliadne na všetky ďalšie vyživovacie povinnosti povinných osôb. Po doplnení dokazovania potom prvoinštančný súd vo veci opätovne rozhodne, nové rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s ustanovením § 220 CSP tak, aby právne závery, ku ktorým dospeje, mali oporu vo vykonanom dokazovaní a aby úvahy súdu k týmto záverom vedúce, boli logické, presvedčivé a zrozumiteľné.

25. V novom rozhodnutí rozhodne súd I. inštancie aj o trovách konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania (§ 391 ods. 3 CSP).

26. Senát odvolacieho súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu I. inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde I. inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).